



LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOJE ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2007 m. gegužės 24 d. Nr. FA-1040-3P-26
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
valstybės kontrolieriaus pavaduotojo Viktoro Švedo
2006-06-22 pavedimą Nr. 1040-3P,
1-ojo audito departamento direktorės Vitos Jurkevičienės
2006-07-18 pavedimą Nr. 1040-3P-1

Auditą atliko valstybiniai auditoriai:
Edita Kuodienė (grupės vadovė)
Audronė Vaitkevičiūtė
Irina Kiškina
Rimgaudas Gamulis

Auditas pradėtas 2006-06-27
Auditas baigtas 2007-05-24

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrolė.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	6
1. Finansinės atskaitomybės vertinimas	6
2. Turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo vertinimas	7
3. Informacinių sistemų bendrosios kontrolės vertinimas	8

IŽANGA

Valstybinis finansinis (teisėtumo) auditas atliktas vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2006-06-02 įsakymu Nr. V-74 patvirtinta 2006 m. gegužės mėn. – 2007 m. gegužės mėn. finansinio (teisėtumo) audito programa bei vykdant valstybės kontrolieriaus pavaduotojo 2006 m. birželio 22 d. pavedimą Nr. 1040-3P ir 1-ojo audito departamento direktoriaus 2006 m. liepos 18 d. pavedimą Nr. 1040-3P-1.

Audito tikslai – ištirti vidaus kontrolę ir apskaitos sistemas, įvertinti įvykusias ūkinės operacijas bei įvykius ir jų parodymą finansinėse ir kitose ataskaitose, įvertinti sudarytų sutarčių bei priimtų sprendimų, susijusių su lėšų ir turto valdymu, naudojimu ir disponavimu jais, teisėtumą, įvertinti valstybės biudžeto asignavimų 2007 metų išlaidoms ir nefinansiniam turtui įsigyti poreikio planavimą teisėtumo požiūriu. Atlikti sudėtingų informacinių sistemų bendrosios kontrolės vertinimą.

Audituojamas subjektas – Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – Ministerija), kurios svarbiausias uždavinys – rūpintis Lietuvos Respublikos gyventojų sveikata, jos išsaugojimu, grąžinimu ir stiprinimu. Ministerijai priskirtas funkcijas įgyvendina Ministerija ir 33 jai pavaldžios biudžetinės įstaigos. Audituojamo subjekto adresas – Vilniaus g. 33, LT-01506 Vilnius, identifikavimo kodas – 188603472.

Audituojamu laikotarpiu iki 2006 m. liepos 12 d. Ministerijai vadovavo Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras Žilvinas Padaiga, vėliau – Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras Rimvydas Turčinskas. Apskaitos skyriui vadovavo Danutė Spundzevičienė.

Ši ataskaita yra sudėtinė išvadų, teikiamų Lietuvos Respublikos Seimui dėl metinės valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos, valstybės biudžeto projekto, valstybės skolos, suteiktų paskolų iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų ir suteiktų valstybės garantijų ataskaitos, ir dėl valstybei nuosavybės teise priklausančio turto ataskaitos, dalis.

Valstybinio audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė apie Ministerijos 2006 metų suvestines finansines ir kitas ataskaitas, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimu jais teisėtumą ir naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams pareiškia valstybinio audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audituotos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos suvestinės 2006 metų finansinės ir kitos ataskaitos:

- Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. sausio 1 d. balansas (forma Nr. 1);
- Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2007 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. 2);
- Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2006 m. apyskaita (forma Nr. 3);
- Atsargų ir trumpalaikio materialiojo turto 2006 m. apyskaita (forma Nr. 4);
- Biudžetinių įstaigų bei valstybinių mokslo ir studijų institucijų pajamų įmokų į biudžetą 2007 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. 5);
- Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2007 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. 6);
- Finansinio turto 2006 m. apyskaita (forma Nr. 7);
- Atsiskaitymų už ilgalaikio materialiojo turto nuomą 2007 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. 8);
- Valstybės valdžios, valdymo, teisėsaugos, vidaus reikalų, saugumo, kitų viešosios tvarkos ir visuomenės apsaugos institucijų ir įstaigų etatų ir struktūros plano įvykdymo 2007 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. B-1);
- Ikimokyklinių, visų tipų bendrojo lavinimo, internatinių ir vaikų globos bei kitų švietimo įstaigų darbuotojų etatų ir vaikų bei moksleivių kontingento plano įvykdymo 2007 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. B-2);
- Sveikatos priežiūros, socialinės globos bei rūpybos įstaigų ir darbuotojų etatų plano įvykdymo 2007 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. B-5);
- Valstybės lėšų, skirtų kapitalo investicijoms finansuoti, panaudojimo pagal asignavimo valdytojus ir investicijų projektus 2006 m. 12 mėnesių ataskaita (forma Nr. B-11);
- Vertinimo kriterijų suvestinė įvykdymo 2006 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-12);
- Valstybės turto 2006 m. ataskaita VT-01 metinė.

Vertintos Ministerijos kompiuterizuotos finansinės ir kitos informacinės sistemos.

Lietuvos Respublikos 2006 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu¹ Ministerijai 2006 metais patvirtinti Lietuvos Respublikos biudžeto asignavimai – 234 516 tūkst. Lt, iš jų darbo užmokesčiui – 57 470 tūkst. Lt, turtui

¹ 2005-12-08 Lietuvos Respublikos 2006 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas Nr. X-433.

įsigyti – 80 496 tūkst. Lt. Šiuo įstatymu patvirtinta pajamų įmokų į valstybės biudžetą suma – 151 000 tūkst. Lt. Ministerija 2006 metais vykdė 9 programas.

Auditas atliktas vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais², Informacinių sistemų audito metodinėmis rekomendacijomis³, INTOSAI audito standartų įgyvendinimo Europoje 22 gaire, tarptautiniais Informacinių sistemų audito ir kontrolės asociacijos (angl. ISACA) Audito standartais⁴, atsižvelgta į ISACA Audito gaires ir gerąją praktiką⁵.

Audito metu, siekdami gauti įrodymų, reikalingų audito tikslams pasiekti, ištyrėme ir įvertinome Ministerijos ir pagal rizikos veiksnius pasirinktų jai pavaldžių biudžetinių įstaigų vidaus kontrolę ir jos riziką. Nustatėme reikšmingų rizikos veiksnių galimą poveikį finansinei atskaitomybei bei valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumui ir jų naudojimui įstatymų nustatytiems tikslams. Įvertinome Ministerijos, Radiacinės saugos centro ir Valstybinės akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybos vadovybės numatytas vidaus kontrolės procedūras rizikai sumažinti ir valdyti, pagal sudarytas audito programas atlikome savarankiškas audito procedūras šiose audito srityse: išlaidų, turto, tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo, nuomos ir naudojimo, pinigų, gautinų, mokėtinų sumų, pajamų, suvestinės atskaitomybės sudarymo.

² Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002 m. vasario 21 d. įsakymas Nr. V-26 (Žin., 2002, Nr. 20-790; 2003, Nr. 10-388, 2004, Nr. 14-440, 2006, Nr. 16-581).

³ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2006 m. balandžio 27 d. įsakymas Nr. V-65.

⁴ ISACA yra prisijungusi prie IFAC informacinių technologijų gairių kūrimo, standartus žr.:

<http://www.isaca.org/Template.cfm?Section=Standards&Template=/TaggedPage/TaggedPageDisplay.cfm&TPLID=29&ContentID=8529>

⁵ IT strateginio valdymo instituto metodika „COBIT 4.0 – Control Objectives for Information and Related Technologies 4.0 IS Governance Institute” ir „2001 Certified Information Systems Auditor Review Technical Information Manual”, ISACA.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

Ministerijai 2006 metais patvirtinti Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimai (įskaitant specialiosioms programoms vykdyti nepanaudotų asignavimų likučius 2006-01-01) – 267 103,1 tūkst. Lt, panaudota 216 480,9 tūkst. Lt. Pagrindinė skirtų lėšų nepanaudojimo priežastis yra ta, kad Specialiosios Europos regioninės plėtros fondo programos vykdytojų mokėjimo prašymai dėl įvairių netikslumų dažnai atmetami ir koreguojami, todėl vėluojama panaudoti lėšas.

1. Finansinės atskaitomybės vertinimas

Ankstesnių auditų metu Ministerijai buvo nurodyti pagal 1.21 programą „Sveikatos sistemos plėtra“ (valstybės funkcijos kodas 07.06.01.02) įsigyto turto apskaitos trūkumai ir pateiktos rekomendacijos. Ministerija ėmėsi priemonių rekomendacijoms įgyvendinti, tačiau jos nebuvo įgyvendintos. Tai lėmė šio audito metu nustatytus dalykus:

- Ministerijoje ilgalaikio turto apskaita netvarkoma turto vienetais pagal laikymo vietas, kaip reikalaujama Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklėse⁶;
- Ministerija, įsigijusi ilgalaikį turtą, jo įsigijimo savikaina nedebetuoja sąskaitos 01 „Ilgalaikis turtas“ ir nekredituoja sąskaitos 25 „Ilgalaikio turto fondas“, kaip reikalaujama Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklėse⁷. Pastebėta, kad Ministerija sąskaitos 01 „Ilgalaikis turtas“ apskaitos registre turto apyvartos įrašus atliko metų pabaigoje bendra verte;
- Ministerijos patikėjimo teise valdomo ir pagal panaudos sutartis perduoto ilgalaikio turto nusidėvėjimą apskaičiavo panaudos gavėjai. Dėl to yra rizika, kad Ministerijos patikėjimo teise valdomo ir pagal panaudos sutartis perduoto ilgalaikio turto nusidėvėjimas gali būti apskaičiuotas neteisingai.

Atsižvelgdami į tai, negalime patvirtinti ilgalaikio turto 891 643,0 tūkst. Lt likučio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje dalies – 94 888,2 tūkst. Lt, nurodytos suvestinio Ministerijos Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. sausio 1 d. balanso 3 eilutėje „Nematerialusis turtas“ ir 4 eilutėje „Ilgalaikis materialusis turtas“. Taip pat negalime patvirtinti ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) 503 450,9 tūkst. Lt likučio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje dalies – 18 435,9 tūkst. Lt, nurodytos suvestinio Ministerijos Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. sausio 1 d.

⁶ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. 70 (Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymo Nr. 1K-405 redakcija) patvirtintų Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių 24 punktas.

balanso 51 eilutėje „Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas“ ir 52 eilutėje „Nematerialiojo turto amortizacija“.

Atlikę gautinų ir mokėtinų sumų savarankiškas audito procedūras, negalime patvirtinti debetinio išiskolinimo 9 397,9 tūkst. Lt likučio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje dalies – 922,7 tūkst. Lt, nurodytos Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. sausio 1 d. balanso 37 eilutėje „Atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais“. Dauguma skolininkų tarpusavio atsiskaitymų suderinimo aktuose nurodo, kad skolinių santykių su Farmacijos departamentu prie Sveikatos apsaugos ministerijos neturi.

Rekomenduojame užtikrinti, kad Ministerijos suvestinėje finansinėje atskaitomybėje duomenys apie ilgalaikį turtą būtų tikslūs ir tikri.

2. Turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo vertinimas

Ankstesnių auditų metu Ministerijai buvo nurodyti turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo trūkumai ir pateiktos rekomendacijos, kurios nebuvo įgyvendintos:

- Ministerija nėra įregistravusi visų jos valdomų pastatų ir statinių Nekilnojamojo turto registre, kaip numatyta Nekilnojamojo turto registro įstatyme⁸. Dėl to negalima tiksliai nustatyti turto priklausomybės (daiktinės teisės į turtą). Atkreipiame Jūsų dėmesį, kad pagal Valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo⁹ nuostatas (įsigaliojo 2006-08-08) valstybei nuosavybės teise priklausantis registruotinas turtas turi būti registruojamas viešuosiuose registruose teisės aktų nustatyta tvarka.
- Ministerija 1996–2005 metais leido sveikatos priežiūros viešosioms įstaigoms išnuomoti Ministerijos patikėjimo teise valdomus ir joms pagal panaudos sutartis perduotus pastatus. Atkreipiame Jūsų dėmesį, kad pagal Valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo¹⁰ nuostatas (įsigaliojo 2006-08-08) asmenys, kuriems valstybės ir savivaldybių turtas perduotas neatlygintinai naudotis, negali jo išnuomoti ar kitaip perduoti naudotis tretiesiems asmenims.

⁷ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. 70 (Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymo Nr. K-405 redakcija) patvirtintų Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių 30 punktas.

⁸ 2001-06-21 Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymas Nr. IX-391, 9 str.

⁹ 1998-05-12 Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas Nr. VIII-729, 15 str. 4 d.

¹⁰ 1998-05-12 Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas Nr. VIII-729, 13 str. 4 d.

- Vadovaujantis Nuompinigių už valstybės ilgalaikio materialiojo turto nuomą skaičiavimo tvarka¹¹, pradinį nuompinigių dydį už išnuomojamą turtą nustato turto valdytojas, tai yra, pagal Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymą¹² – valstybės institucijos, patikėjimo ar nuosavybės teise valdančios, naudojančios valstybės turtą ir disponuojančios juo. Audito metu pastebėta, kad nuompinigius nustatė sveikatos priežiūros viešosios įstaigos, tai yra panaudos gavėjai.
- Audito metu nustatyta, kad ne visos viešosios įstaigos perveda nuomos mokesčių į Sveikatos apsaugos ministerijos nurodytą sąskaitą, todėl yra rizika, kad valstybės biudžetas negauna pajamų už valstybei nuosavybės teise priklausančio turto nuomą, kaip numatyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime¹³.
- Pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymus sveikatos priežiūros viešosioms įstaigoms skirta lėšų turtui pirkti ir jos įpareigtos nupirktą turtą perduoti Ministerijai. Nustatyta, kad ne visais atvejais viešosios įstaigos Ministerijos lėšomis nupirktą turtą perdavė Ministerijai biudžetiniais metais.

Rekomenduojame:

- Užtikrinti, kad visas Ministerijos valdomas nekilnojamasis turtas būtų registruotas Nekilnojamojo turto registre;
- Spręsti klausimą dėl turto, atiduoto pagal panaudos sutartis, nuomos;
- Užtikrinti, kad pajamos už ilgalaikio materialiojo turto nuomą būtų surenkamos ir pervedamos į valstybės biudžetą teisės aktų nustatyta tvarka;
- Užtikrinti, kad už Ministerijos lėšas nupirktas turtas laiku būtų perduotas Ministerijai.

3. Informacinių sistemų bendrosios kontrolės vertinimas

Ministerijoje neužtikrintas tinkamas informacinių sistemų valdymas ir jų saugumas:

- nenustatyti informacinių sistemų valdytojai (savininkai)¹⁴;
- nelikviduotos teisės aktų¹⁵ nustatyta tvarka nefunkcionuojančios Ministerijos informacinės sistemos;

¹¹ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002-03-01 įsakymu Nr. 87/59 patvirtintos Nuompinigių už valstybės ilgalaikio materialiojo turto nuomą skaičiavimo tvarkos 2 p.

¹² 1998-05-12 Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas Nr. VIII-729.

¹³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-12-14 nutarimo Nr. 1524 „Dėl valstybės ilgalaikio materialiojo turto nuomos“ 2.3 punktas.

¹⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 4 d. nutarimas Nr. 952 „Dėl duomenų apsaugos valstybės ir vietos savivaldos informacinėse sistemose“ (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 31 d. nutarimo Nr. 2105 redakcija) 5 punktas.

¹⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 19 d. nutarimas Nr. 451 „Dėl valstybės informacinių sistemų steigimo ir įteisinimo taisyklių patvirtinimo“.

- neįteisinta el. sveikatos informacinė sistema¹⁶ ir Ministerijai pavaldžių įstaigų valstybės informacinės sistemos;
- nedokumentuota el. sveikatos ir Ministerijai pavaldžių įstaigų informacinių sistemų duomenų saugos politika;
- Ministerijos interneto svetainė neatitinka Bendrųjų reikalavimų valstybės interneto svetainėms ir nepritaikyta ribotų galimybių žmonėms.

Ministerijos informacinių sistemų valdymo branda pagal Gebos brandos modelį¹⁷ apibūdinama kaip „0. Neegzistuojantis procesas“.

Valstybės kontrolė kitus pastebėjimus Ministerijai ir jai pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms pateikė raštais: dėl vidaus kontrolės – 2006-10-25 Nr. S-(10-1.10.1)-1750, 2006-10-25 Nr. S-(10-1.11)-1742, 2006-10-25 Nr. S-(10-1.10.1)-1743, dėl sudėtingų informacinių sistemų bendrosios kontrolės vertinimo – 2006-11-28 Nr. S-(9000-1.10.1)-1979¹⁸, dėl audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų bei neatitikimų – 2007-05-09 Nr. S-(10-1.10.1)-702, 2007-04-25 Nr. S-(10-1.10.1)-553, 2007-04-25 Nr. S-(10-1.11)-554. Pavaldžių įstaigų vadovai apie jų vadovaujamose įstaigose nustatytus neatitikimus bei jiems teiktas rekomendacijas buvo informuoti.

Atsižvelgdami į tai, kas nurodyta ataskaitoje, rekomenduojame įvertinti pateiktus pastebėjimus ir, siekiant išvengti nustatytų klaidų ateityje, imtis priemonių, kad kontrolės procedūros būtų veiksmingesnės.

1-ojo audito departamento direktorė

Vita Jurkevičienė

Vyresnioji valstybinė auditorė

Edita Kuodienė

Valstybinio audito ataskaita Nr. FA-1040-3P-26 atiduota 2007 m. gegužės 24 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai.

¹⁶ El. sveikatos informacinės sistemos kūrimas inicijuotas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. spalio 4 d. nutarimu Nr. 1196 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-2004 metų programos įgyvendinimo priemonių patvirtinimo“ ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. liepos 30 d. įsakymu Nr. 387 „Dėl informacinės sveikatos sistemos plėtros programos patvirtinimo“.

¹⁷ IT strateginio valdymo instituto metodika „Cobit 4.0 – Control Objectives for Information and Related Technologies 4.0 IS Governance Institute“.

¹⁸ Rašte Sveikatos apsaugos ministerijai pateiktas informacinių sistemų vertinimas, neatitikimai teisės aktų reikalavimams ir informacinių sistemų bendrosios kontrolės tobulinimo rekomendacijų sąrašas.